

HÅLLBARHETSMÅL

2024–2040

TRELLEBORGS KOMMUN

HÅLLBARHETSMÅL 2024–2040

Andelen investeringar som bidrar till hållbar utveckling ska öka

Kommunens biologiska mångfald och förmåga att hantera ett förändrat klimat ska öka

Utanförskap och psykisk ohälsa bland kommuninvånarna ska minska

Kommunen ska verka för ett innovativt och ansvarsfullt näringsliv

Kommunkoncernen ska verka för att utsläppen av växthusgaser ska vara nettonoll år 2040

Kommuninvånarnas trygghet och delaktighet i det lokala samhället ska öka

Trelleborgs kommuns hållbarhetsmål 2024–2040 är framtagna av kommunledningsförvaltningen tillsammans med tjänstepersoner från samtliga förvaltningar och bolag i kommunkoncernen.

Hållbarhetsmålen tar sin utgångspunkt i FN:s globala mål för hållbar utveckling.

Antaget av kommunfullmäktige 2024-xx-xx, § xxx

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

5	Inledning
6-7	Hållbar utveckling och Agenda 2030
8-9	Andelen investeringar som bidrar till hållbar utveckling ska öka
10-11	Kommunens biologiska mångfald och förmåga att hantera ett förändrat klimat ska öka
12-13	Utanförskap och psykisk ohälsa bland kommuninvånarna ska minska
14-15	Kommunen ska verka för ett innovativt och ansvarsfullt näringsliv
16-17	Kommunkoncernen ska verka för att utsläppen av växthusgaser ska vara nettonoll år 2040
18-19	Kommuninvånares trygghet och delaktighet i det lokala samhället ska öka
20	Styrning inom hållbarhetsområdet

INLEDNING

Trelleborgs kommun har tagit fram sex övergripande och långsiktiga hållbarhetsmål för år 2024–2040. De visar den prioriterade riktningen för koncernens samtliga nämnder och bolag mot en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar utveckling för kommunen. Även om den primära målgruppen för detta styrdokument är koncernens olika verksamheter, så är samarbeten och stöd både inom koncernen och mellan koncern och externa aktörer helt avgörande för att uppnå målen och bidra till en hållbar utveckling. Med hänsyn till att hållbarhetsfrågorna ofta är tvärssektoriella och gränsöverskridande berör målen i sig både koncernens organisation och kommunen som geografiskt område.

Hållbarhetsmålen bidrar till att uppnå kommunens vision: att Trelleborg ska vara en framgångskommun med hög livskvalitet och en långsiktigt hållbar

tillväxt. De ger stöd i arbetet för en hållbar utveckling samt underlättar samverkan och uppföljning i syfte att effektivt hantera samhällsutmaningar, växa smart och bygga motståndskraft för framtiden.

Hållbarhetsmålen är ett övergripande styrdokument för koncernens arbete för en hållbar utveckling och är överordnat övriga styrdokument inom hållbarhetsområdet. Genomförandet av hållbarhetsmålen konkretiseras och fördjupas i koncernens frivilligt antagna och lagstadgade styrdokument inom hållbarhetsområdet. Effekten av de konkreta åtgärderna följs upp kontinuerligt med hjälp av ett antal kvantitativa och kvalitativa indikatorer. Utöver dessa uppföljningar gör kommunstyrelsen fördjupade uppföljningar av det sammantagna hållbarhetsarbetet på koncernnivå.

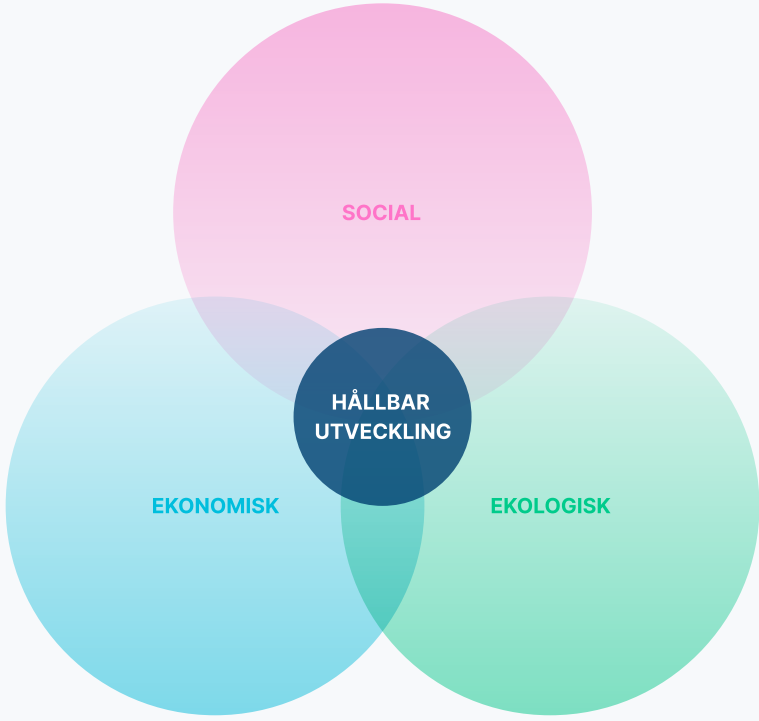
HÅLLBAR UTVECKLING OCH AGENDA 2030

Den vanligaste övergripande definitionen av begreppet hållbar utveckling kommer ifrån FN-rapporten *Vår gemensamma framtid* från 1987:

”En utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.”

Det innebär bland annat att dagens ekonomiska behov inte ska tillfredsställas på bekostnad av människors liv och hälsa eller planetens överlevnad. Samtliga tre dimensioner av hållbarhet; den ekologiska, den sociala och den ekonomiska, måste uppfyllas för att åstadkomma en hållbar utveckling. Den ekologiska dimensionen säkerställer välmående ekosystem som bistår oss med rent vatten och mat, renar luften och förhindrar översvämningar. Den sociala dimensionen säkerställer ett tryggt och demokratiskt samhälle med jämlika villkor för alla människor. Den ekonomiska dimensionen handlar om att hantera resurser så att de räcker även till att tillgodose framtida generationers behov.

Hållbarhetsmålen tar sin utgångspunkt i Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. I september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 med 17 globala mål för hållbar utveckling, 169 delmål samt indikatorer för uppföljning.

Många mål inverkar på varandra och arbetet med att uppnå ett mål ger ofta synergieffekter på andra mål. Arbetet med att nå något av målen får inte heller, direkt eller indirekt, ha en negativ påverkan på möjligheten att nå något av de andra målen. Kommuner har en nyckelroll i genomförandet av Agenda 2030. För att tydliggöra hur arbete med kommunkoncernens hållbarhetsmål bidrar till genomförandet av Agenda 2030 anges ett urval relevanta globala mål under varje hållbarhetsmål. Flera av de globala målen är överlappande varför arbetet även kan passa in på andra mål än de listade.

Komplexa utmaningar kräver helhetsperspektiv och kvalitativa, långsiktiga samarbeten. Denna förutsättning för hållbar utveckling beskrivs i mål 17 om genomförande och globalt partnerskap. Målet utgör en verktygslåda för hur globala målen som helhet ska kunna bli verklighet.

Hållbarhetsmålen i Trelleborgs kommun utgör en plattform för samverkan både inom kommunkoncernen och mellan kommunkoncern, föreningar, företag, regionala aktörer och kommuninvånare. Hållbarhetsmålen är också förankrade i rådande regleringar på europeisk och nationell nivå, till exempel Istanbulkonventionen, EU:s vattendirektiv och Sveriges miljömål, samt följer svenska lagar och riktlinjer såsom barnkonventionen.

DE SEX ÖVERGRIPANDE OCH LÅNGSIKTIGA HÅLLBARHETS- MÅLEN FÖR ÅR 2024–2040 ÄR:

1. Andelen investeringar som bidrar till hållbar utveckling ska öka
2. Kommunens biologiska mångfald och förmåga att hantera ett förändrat klimat ska öka
3. Utanförskap och psykisk ohälsa bland kommuninvånarna ska minska
4. Kommunen ska verka för ett innovativt och ansvarsfullt näringsliv
5. Kommunkoncernen ska verka för att utsläppen av växthusgaser ska vara netto noll år 2040
6. Kommuninvånares trygghet och delaktighet i det lokala samhället ska öka

1. Andelen investeringar som bidrar till hållbar utveckling ska öka

Trelleborgs kommunkoncern har en lång erfarenhet av att investera i hållbara projekt, både genom egna medel såväl som externfinansiering, inom områden så som demokratiutveckling, folkhälsa, klimatanpassning, biologisk mångfald och energieffektivisering. Sedan år 2022 har kommunen gjort en stor satsning för att effektivisera arbetet med finansiering och samtidigt styra kapital till hållbara investeringar. Kommunen implementerade en internbank under 2022 i vilken kommunen finansierar kommunkoncernen. Även ett kapitalmarknadsprogram etablerades vilket möjliggjorde inträde på kapitalmarknaden. På kapitalmarknaden kan kommunen tidvis låna pengar till en lägre kostnad än hos kreditmarknadsbolaget Kommuninvest. År 2023 togs ett grönt ramverk fram vilket möjliggör upplåning i kapitalmarknaden, med viss rabatt, under förutsättning att pengarna allokeras till gröna projekt.

I dag står Trelleborgs kommun inför specifika utmaningar som kräver fokuserade åtgärder. Det kustnära läget gör kommunen särskilt sårbar för påverkan av klimätförändringen, såsom havsnivåhöjningar och extremväder, vilket kräver investeringar i klimatanpassningsåtgärder. Kommunkoncernens arbete med energieffektivisering

och grön energi har accelererat de senaste åren men kräver fortfarande nya investeringar för att skapa ett hållbart och resilient energisystem.

Att göra investeringar som främjar innovativa och effektiva åtgärder för sociala samhällsutmaningar kan ge positiva effekter på individnivå samtidigt som det bidrar till minskade samhällskostnader på sikt. Genom att kombinera finansiell avkastning med social nytta kan dessa investeringar bidra till att skapa en mer hållbar samhällsutveckling med ökad social sammanhållning, bättre hälsa och minskad brottslighet samt ekonomiska effekter genom minskade kostnader för bland annat vård, brottsbekämpning och stödåtgärder.

Investeringar inom hållbar utveckling ska inte utesluta ses som förebyggande. Investeringar i exempelvis en hållbar platsutveckling i Trelleborg kan skapa attraktiva miljöer för besökare, boende och företag. Ökade investeringar inom hållbar utveckling är en strategisk och lönsam åtgärd som inte bara stärker samhällets motståndskraft mot föränderliga förhållanden och globala utmaningar utan också främjar den lokala ekonomin och invånarnas välbefinnande.

Kopplingar till globala utvecklingsmål i Agenda 2030

2. Kommunens biologiska mångfald och förmåga att hantera ett förändrat klimat ska öka

Naturen i Trelleborgs kommun spelar en viktig roll för att bevara olika arter och för att skydda kommuninvånarna mot väder och klimat. De grönområden och vattenområden som finns, eller nyskapas, ger också ekonomiska och hälsomässiga fördelar för samhället.

Drygt 80 procent av Trelleborgs kommun är värdefull jordbruksmark som inte ska tas i anspråk för att möta behovet av nya bostäder. Därför behöver det ske en förtätning av staden och orterna. Rätt utfört kan det ge såväl ekonomiska som miljömässiga och sociala fördelar då målpunkter som butiker och service blir mer tillgängliga för invånare och besökare. Men det är viktigt att det finns grönska i tätorterna, både för att öka människans välbefinnande, den biologiska mångfalden och för att minska effekterna av den pågående klimatförändringen. Vid en inventering av förskolegårdarna i kommunen visade det sig att endast 5 av 27 gårdar erbjuder tillräckligt bra skugga för barnen att vistas i under varma sommardagar.

Vid effektivisering av jordbruket under förra seklet rätades vattendragen ut och våtmarkerna torrlades. År 2018 genomfördes en värmekartering över hela kommunen som visade att centralorten

samt inlandsdelarna av kommunen, som ligger långt ifrån temperaturreglerande vattenmiljöer och grönområden, drabbades mest av höga temperaturer. Förutom att verka temperaturreglerande fördröjer träd och stora buskar också vatten vilket bidrar till att minska risken för överbelastning av dagvattensystem och översvämning. Naturmiljöer bjuder dessutom in till lek.

Kusten i Trelleborgs kommun är låglänt och får stora mängder regnvatten från jordbrukslandskapet. Strandnära bebyggelse är därför utsatt för översvämning orsakade av stigande havsnivåer och regn eller drabbas hårt av erosion vid stormar. Det är inte kostnadseffektivt att bygga heltäckande kustskydd eller dimensionera slutna dagvattensystemen för att klara tillfälliga väderhändelser. Högvatten och ihållande regn, som vintern 2023 – 2024, kommer bli vanligare i framtiden men risken för översvämningsskador behöver minimeras. Kommunen ska sträva efter att använda hållbara och innovativa åtgärder för att öka den biologiska mångfalden och förmågan att hantera effekterna av ett förändrat klimat, med målet att lösningarna ska ge mervärden och inte bara ses som kostnader.

Kopplingar till globala utvecklingsmål i Agenda 2030

3. Utanförskap och psykisk ohälsa bland kommuninvånarna ska minska

Psykisk ohälsa och utanförskap innebär stora kostnader, både för individer och hela samhället. Forskning visar att ju tidigare insatser görs för att bryta en negativ utveckling, desto större är vinsterna. Att förebygga dessa utmaningar i samverkan är angeläget både utifrån ett folkhälsoperspektiv, ett brottsförebyggande perspektiv och ett rättighetsperspektiv. Enligt artikel 24 i FN:s barnkonventionen är bästa möjliga hälsa en rättighet för alla barn.

De flesta i Trelleborg uppskattar enligt folkhälsomätningar att de har ett gott psykiskt välbefinnande. Samtidigt följer den lokala utvecklingen en bredare nationell trend med ökad psykisk ohälsa allt längre ner i åldrarna, och mer än en fjärdedel av trelleborgarna lider av ofrivillig ensamhet (särskilt ungdomar, unga vuxna och personer över 75 år). Det finns också tydliga skillnader mellan könen, där pojkar trivs bättre i skolan och deltar i fritidsaktiviteter i högre grad än flickor, som är mer stressade och har betydligt fler psykiska/somatiska symptom. År 2023 uppnådde 70% av eleverna i årskurs 9 betygskriterierna i alla ämnen, vilket är lägre än år 2022 och 2021. Det är också lägre än rikssnittet för samtliga tre år.

Pojkar uppnådde kunskapskraven i högre grad än flickor år 2023, vilket är ett trendbrott.

Länsstyrelsen i Skåne och Uppsala universitet har identifierat fem olika former av utanförskap som rör barns och ungas uppväxtvillkor: ofullständig skolgång, psykisk och fysisk ohälsa, kriminalitet och våld samt beroende. Därtill kan läggas arbetslöshet, som i sin tur får negativa följder för barn i hushållet. Några av de enskilt viktigaste skyddsfaktorerna för att må bra och kunna bidra med sina resurser till samhället är tillitsfulla relationer och socialt stöd, grundläggande utbildning och en meningsfull sysselsättning. Det finns väl belagda samband mellan folkhälsa och utbildning i en befolkning – ju högre utbildningsnivå desto bättre hälsa generellt. Fysisk aktivitet har också visat sig ha en god förebyggande effekt mot psykisk ohälsa.

Trelleborgs kommun ska vara en plats där alla kommuninvånare har förutsättningar att utveckla sina förmågor, redskap för att hantera livets utmaningar och tillgång till stöd när det behövs. Detta oavsett kön, ålder eller andra grunder för diskriminering enligt lagstiftningen.

Kopplingar till globala utvecklingsmål i Agenda 2030

4. Kommunen ska verka för ett innovativt och ansvarsfullt näringsliv

Trelleborgs kommun växer snabbare än någonsin tidigare och näringslivet är avgörande i omställningen till ett hållbart samhälle genom sin påverkan på ekonomi, teknologisk utveckling och arbetskraft. Under år 2023 startade 296 nya företag vilket är något färre än föregående år. Totalt är 4656 företag etablerade i kommunen. De har tillsammans en omsättning på mer än 18,7 miljarder kronor och sysselsätter ungefär 10 000 personer. Företagens beslut om hållbara metoder, tjänster och produkter har direkt inverkan på miljön och samhället, och deras strategier spelar en nyckelroll i att forma en mer hållbar framtid.

Näringslivet i Trelleborgs kommun består primärt av många små och medelstora företag som arbetar med hållbar utveckling i varierande grad utifrån sina förutsättningar. Små och medelstora företag kan vara flexibla och beslutsvägarna är ofta kortare än i stora koncerner, men de kan också vara mer sårbara och ha mer begränsade resurser att arbeta med hållbarhetsfrågor. Yttre faktorer som är svåra att förutse, såsom en pandemi eller ekonomisk kris, kan förändra förutsättningarna för enskilda aktörer snabbt. Det är därför angeläget att kommunkoncernen verkar nära det lokala näringslivet för att få förståelse för dess behov och utmaningar.

Att integrera hållbarhet i sin verksamhetsutveckling ses av många företag som avgörande då det möter nuvarande behov och förväntningar samtidigt som det kan bidra till att nya affärsmodeller skapas. Det ökar också företagets attraktionskraft som arbetsgivare. Många branscher, såsom exempelvis besöksnäringen, industrin och jordbruket, är kraftfulla motorer i utvecklingen och kan ha stor positiv påverkan lokalt, för hela regionen såväl som nationellt och internationellt.

Kommunkoncernen kan stödja nya och befintliga företag genom att skapa mötesplatser för kunskapsutbyte och plattformar för samarbete mellan kommun och näringsliv, förmedla kunskap och ge stöd i infrastrukturfrågor. På så sätt bidrar kommunkoncernen till en dynamisk företagsmiljö som främjar entreprenörskap, innovation och en långsiktigt hållbar tillväxt.

Kopplingar till globala utvecklingsmål i Agenda 2030

100% grön el

5. Kommunkoncernen ska verka för att utsläppen av växthusgaser ska vara nettonoll år 2040

Den pågående klimatförändringen som orsakas av utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser har globalt sett lett till en temperaturökning. Detta leder till negativa konsekvenser för de naturliga ekosystem som vi människor är beroende av. Detta leder även till betydande kostnader för samhället som måste anpassas för att minska risken för värmeböljor samt översvämningar från hav och ökad nederbörd.

Enligt forskning måste klimatutsläppen i EU minska med minst 90 procent till 2040, jämfört med nivåerna år 1990. Som delmål ska minskningen i EU vara 55 procent till 2030. Den senaste data, från 2021, visar att klimatutsläppen i Trelleborg har minskat med 52 procent sen 1990 med en starkt nedåtgående trend under 00-talet. Minskningen är kopplad till industrins utflyttning från kommunen, och trenden försvagades under 10-talet. De största utsläppande sektorerna i kommunen år 2021 är transport och jordbruk. Ju mer utsläppen minskar desto större blir utmaningen att komma åt de resterande delarna. Prognosen är att utvecklingen för utsläppsminskningen mot 2040 går för långsamt.

Kommunkoncernens mål är att verka för att utsläppen av växthusgaser ska vara nettonoll år 2040. "Nettonoll" innebär att utsläppen av växthusgaser från människan ligger på samma nivå som upptagen av växthusgaser i naturen. För att uppnå dessa utsläppsminskningar krävs det att kommunkoncernen möjliggör för betydande satsningar i vind- och solkraft och andra fossilfria energislag, kombinerat med omfattande elektrifiering, energieffektivisering och omställning till fossilfria drivmedel. Eftersom fossilfria energikällor kommer att utgöra en betydande del av den totala energiproduktionen, ökar behovet av nya lösningar för att matcha energiproduktion och efterfrågan. Då tillförseln av fossilfri energi kan vara ojämn och svår att förutsäga krävs innovation och utveckling av regleringssystem för att hantera efterfrågan på ett effektivt sätt.

Utsläppsminskningar kan också uppnås genom en hållbar resursanvändning. Det innebär att man förebygger avfall, ser till att material och produkter cirkulerar i kretsloppet och betraktar det avfall som ändå uppstår som en resurs. För att en produkt ska kunna bli resurssnål krävs nytänkande i flera led. Redan i produktionsskedet behöver tillverkaren tänka på hur produkten kan få ett andra liv.

Kopplingar till globala utvecklingsmål i Agenda 2030

6. Kommuninvånarnas trygghet och delaktighet i det lokala samhället ska öka

Trelleborgs kommun har i flera år arbetat för ökad trygghet, i bred samverkan och med fokus på barn och ungdomar, vilket har bidragit till en positiv utveckling i trygghetsmätningar. Samtidigt kvarstår utmaningar kopplat såväl till lokala förutsättningar som händelser i omvärlden. Enligt den senaste folkhälsoundersökningen (2021) känner sig 25 % av flickor och 47 % av pojkar i årskurs 6 trygga i sitt eget bostadsområde på kvällen. Kommunens läge med stora delar landsbygd, Skandinavians största RoRo-hamn och närhet till regionens storstäder påverkar hur människor rör sig i kommunen. Efterhand som befolkningmängden ökar i en tillväxtkommun som Trelleborg ställs också krav på ett anpassningsbart förebyggande arbete för att alla kommuninvånare ska känna sig trygga och vilja vara delaktiga i den lokala samhällsutvecklingen.

Att främja trygghet handlar exempelvis om att erbjuda tillgänglig och välfungerande samhällsservice och att utforma trygga fysiska miljöer och platser där människor kan interagera och känner samhörighet med andra. Att främja delaktighet handlar om att möjliggöra dialog och samverkan mellan kommuninvånare och beslutsfattare. Det handlar om att ge människor tillgång till information, resurser

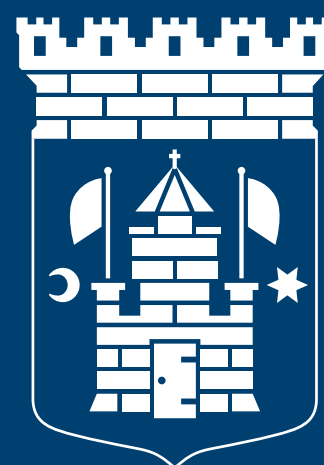
och möjlighet att vara engagerade i samhällsfrågor som är viktiga för dem. Tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter är också viktigt. Att engagera sig i en förening ger värdefulla kunskaper om demokratiska processer och praktisk erfarenhet av delaktighet, vilket behövs för att delta i andra beslutsfattande sammanhang såsom det politiska livet.

Det finns tydliga synergier mellan trygghet, delaktighet och hälsa – och arbetet är därmed angeläget både utifrån ett brottsförebyggande perspektiv, ett folkhälsoperspektiv och ett rättighetsperspektiv. Bland annat barnkonventionens artikel 12 fastslår barns rätt att uttrycka sig och bli hörd. Delaktighet bidrar till en känsla av samhörighet och ansvarstagande. Det ger möjlighet att tillvarata kommuninvånarnas olika perspektiv och erfarenheter, vilket kan leda till ökad legitimitet i beslutsfattandet.

Trelleborgs kommun ska vara en trygg plats där alla kommuninvånare kan mötas, delta i den lokala demokratin och leva utan rädsla och oro. Detta oavsett kön, ålder eller andra grunder för diskriminering enligt lagstiftningen.

Kopplingar till globala utvecklingsmål i Agenda 2030

TRELLEBORGS KOMMUN

HÅLLBARHETSMÅL

Frivilligt antagna
styrdokument inom
hållbarhetsområdet

Lagstadgade
styrdokument inom
hållbarhetsområdet

Åtgärder
och
aktiviteter

Åtgärder
och
aktiviteter

Åtgärder
och
aktiviteter

Åtgärder
och
aktiviteter

STYRNING INOM HÅLLBARHETSOMRÅDET

Hållbarhetsmålen är ett övergripande styrdokument för kommun-koncernens arbete för en hållbar utveckling. Genomförandet av hållbarhetsmålen konkretiseras och fördjupas i kommunkoncernens frivilligt antagna och lagstadgade styrdokument inom hållbarhetsområdet.

Hållbarhetsmålen visar den prioriterade riktningen för kommun-koncernens samtliga nämnder och bolag mot en socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar utveckling och är överordnat övriga styrdokument inom hållbarhetsområdet. Hållbarhetsmålen ska utgöra underlag för prioriteringar och beslut. Respektive nämnd och bolag beslutar årligen om åtgärder och aktiviteter för det kommande verksamhetsåret som syftar till att uppnå målen.

När verksamhetsåret är slut rapporterar respektive nämnd och bolag sitt hållbarhetsarbete till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ansvarar för att sammanställa rapporteringen till en samlad hållbarhetsrapportering för kommunkoncernen. Kommunstyrelsen ansvarar vidare för långsiktig uppföljning av hållbarhetsmålen genom ett antal övergripande indikatorer kopplade till respektive mål.

Kommunstyrelsens förvaltning leder och samordnar kommunens hållbarhetsarbete, och är stödjande och rådgivande i nämndernas och bolagens arbete för att nå hållbarhetsmålen.

FOTOGRAF OCH ILLUSTRATION

Fotograf: Niclas Ingvarsson

Fotograf: John Pickens, sida 10 och 18

Illustrationer: Moa Landén, sida 4 och 20

Illustrationer: Caroline Axelblom, sida 5

